

En fortælling af Landmand Per Funch, Fuglsbølle ved adventskalenderen i Fuglsbølle kirke 2015.

Lokal begivenhed, der fandt sted her i området for mange år siden.

De to genstande har nemlig udgangspunkt i en tid, hvor der var meget ufred i verden. Også her i Danmark og lidt her på Langeland - nemlig under anden verdenskrig.

Genstandene er en bombesplint fra en sprængbombe og den nederste del af en brandbombe.

De blev årsag til, at beboerne her i området blev effektivt vækket omkring kl. 2-2.30 om natten til den 26. juni 1941.

Der blev der nemlig nedkastet et antal sprængbomber, omkring 6-8, og et antal brandbomber, omkring 15, fra et engelsk fly over markerne 4-500 meter øst for kirken her.

Allerede tidligt i krigen, der startede i september 1939 og for Danmarks vedkommende foregik i tiden fra 9. april 1940 til 5. maj 1945, hvor landet var besat af tyske tropper. Som sagt foregik der tidligt i krigen stor aktivitet fra luften hen over Danmark og også Langeland. De første togter af engelske flyvere havde til opgave at nedkaste miner i Lillebælt og Storebælt og vestlige Østersø, for at forsinke og besværliggøre de tyske bevægelser til havs.

Maskinen, der kastede bomberne her, havde ifølge beretninger været på bombetogt over Kiel, og var på vej hjemover. Hvorfor der stadig var bomber ombord, og hvorfor den fløj alene, ved jeg ikke - tanker kan gå i retning af at kraftig flakbeskydning, antiluftskyts, over Kiel måske kan have afvist maskinen, og den derved kom bort fra sin formation, og måske ikke kom af med hele lasten. Det var dog vigtigt at få tømt lasten for bomber for at have brændstof nok til hjemturen. Flyvemaskinen kan også have været skadet. Hvorfor bomberne kastes over Langeland og hvorfor de blev kastet lige der, hvor de blev, ved jeg dog ikke.

Det var en speciel nat for alle i området, og for nogle få en meget speciel nat, der var nemlig lidt tradition i området for, at man gik 'op på bakken', som det blev udtrykt – en lokal bakke her øst for kirken som på det tidspunkt var under min oldefars ejerskab og i dag under mit. Det gjorde man for at følge bombningerne over Kiel, som man kunne fra bakketoppen, der ifølge Geodætisk Institut er 46m 2cm og 2mm over havets overflade.(Om det er helt så nøjagtigt, som det er udtrykt, ved jeg ikke, men der er et målepunkt fra Geodætisk Institut deroppe med de nævnte tal skrevet på)

Denne nat var min oldefar og en nabolandmand fra egnen samt hans kone gået derop. De fortalte, at de denne lyse sommernat pludselig kunne høre og se en maskine nærme sig. De blev selvsagt meget forskrækkede, da man begyndte at bombe fra flyveren, og den ene sprængbombe faldt under 100 meter fra dem, så de var ualmindeligt forsigtige, da de listede hjem den nat, og skulle passere imellem nogle af bombekraterne.

Ud fra kraternes omfang - som var ca. 8 meter i diameter og 4-6 meter i dybden - mener man, at det var 500 pounds panserbrydende sprængbomber, der faldt i området - en meget benyttet type under krigen. Jeg har nogle fotos af min farfar, som står på bunden af krateret, og han fylder ikke meget der.

De skabte også en del ravage i området, især på den ejendom der lå tættest på nedkastningsstederne. Her skete der skader på tag, vinduer og døre.

Min far, der lå hjemme og sov, fortalte, at da de stod op, - vækket af bomberne, var bl.a. nogle af hasperne på vinduerne sprunget af deres plads. Sprængstykkerne gik også langt i vejret, en af dem gik igennem taget på 'forskolen', som den bliver kaldt af de ældre lokale her. Det er den bygning, man møder som den første på venstre hånd, når der fra kirkens adresse her på Herslevvejen drejes først til højre og efter ca. 50m til venstre ud af den lille Fuglsbøllevej mod Rudkøbing.

En anden observeret effekt af bombesplinternes kraft var på en af de hegnspæle, der stod i området for at hegne kvæget inde. Det var typisk træpæle med en diameter på omkring 20 cm. Her var der gået et sprængstykke direkte igennem pælen, som efterlod et hul, man kunne kikke igennem.

Selv kirken her fik en revne i østgavlen, så der var tryk på.

Området blev i dagene derefter et tilløbsstykke fra rigtig mange af områdets beboere som naturligt nok var nysgerrige efter at se, hvordan effekterne havde været.

Det var dog ikke helt ufarligt, for der var to bomber, der ikke var sprængt. De var gået i jorden og lå der usprængt i timerne efter nedfaldet, efterladende et nedslagshul på størrelse med en mælketransportspand, som det dengang blev udtrykt, altså en diameter på ca 50cm.

Der var endda en lokal, som med en lang kæp rodede lidt rundt i det ene nedslagshul. En adfærd som blev særdeles kraftigt frarådet, det vil sige forbudt, af de tilkommende tyske soldater. Området omkring de to ikke-detonerede bomber blev afspærret, og man blev oplyst om, at de kunne være enten forsagere, eller at der kunne være en forsinkelse på bomben, så den sprang efter en tid, der typisk varede 24 timer.

Den ene bombe havde ganske rigtigt en forsinkelse, så den sprang af sig selv efter 24 timer, den anden blev bortsprængt af den tyske værnemagt.

Den del af brandbomben jeg har her er den nederste del, som skal styre retningen og sikre, at den rammer med bunden først og udløser detonatoren.

Brandbomberne stod som nogle uhyggelige romerlys i en rum tid og brændte og kunne antænde brændbart materiale i nærheden. Til alt held blev ingen bygninger ramt, og da det var om natten, hvor der var nattefugtighed, samt datoen i juni måned, hvor kornet endnu var grønt, blev der ikke startet nogen markbrande, der var dog en enkelt høstak der gik ild i.

Afslutningsvis vil jeg sige, at det jeg her har berettet, lokalt var en dramatisk begivenhed. Heldigvis skete der ingen personskade og kun begrænset materiel skade.

Der skete mange andre begivenheder her på Langeland under krigen, og mere herom kan læses i bogen En dråbe i havet udgivet af Rudkøbing Byhistoriske Arkiv i 1994 med Bent Andersen, Jens Møllerup og Gunnar Kjær Mortensen som forfattere.